INTERVIEW Docent begint bureau voor studiereizen

Singapore als schoolvoorbeeld ander onderwijs

Het is een gewaagde stap: in de coronapandemie je baan in het onderwijs opzeggen en voor jezelf beginnen met een bureau voor studiereizen naar Singapore. Maar voor Annette Bolder, voormalig docente Nederlands aan het Bertrand Russell College (havo/vwo) in Krommenie is het een weloverwogen besluit.

Ron Amesz
r.amesz@mediahuis.nl

Krommenie/De Rijp ■ Met haar kleine onderneming Beautiful Connection Singapore hoopt Annette Bolder uit De Rijp docenten, schoolleiders en studenten/leerlingen te interesseren voor studiereizen. In eerste aanleg naar het eiland Singapore, waar het onderwijs zoveel anders is dan in Nederland; misschien later naar andere landen.

Al sinds 2015 komt de leerkracht met enige regelmaat in het Aziatische land. ,,Dat jaar ontmoette ik op een conferentie Maureen Neihart. Zij maakt zich echt sterk voor talentonderwijs, voor leerlingen die boven het maaiveld uitsteken en meer uitdagingen nodig hebben. Zij is professor en werkt in Singapore en ze stelde voor om daar eens keer te komen kijken. Ik deed er eerst wat lacherig over... Singapore, waar slaat dat op. Maar goed, toen begon dat toch door te werken en ben ik er met een collega uit het netwerk van SLO (talent stimuleren) heen gegaan. Vooral omdat ik ontzettend benieuwd was waarom het onderwijs daar zo floreert en waarom Singapore zo hoog in de top-3 van de PISA-ranking staat (een internationaal onderzoek op het gebied van taal/leesvaardigheid, wiskunde en natuurwetenschappen).”

Aanzien

In Singapore zag ze de bloei van het onderwijs: ,,Er gaat daar veel geld naar het onderwijs. De beste studenten worden docent. Onderwijs staat hoog in aanzien, er worden ook hoge eisen gesteld aan docenten. Ze verdienen respect, krijgen een hoog salaris en ze hebben veel doorgroeimogelijkheden. En daarnaast is er veel samenwerking met het bedrijfsleven op het gebied van innovatie en samenwerking met universiteiten. Op de middelbare school krijgen de leerlingen een paar keer per week les van een professor van de universiteit, zodat voortgezet onderwijs en hbo of universiteit heel beter aansluiten.”

,,Singapore is een kennisland. Daar werken ze hard voor, maar ze willen die kennis ook graag delen. Ze zijn oprecht belangstellend naar jouw ervaringen en ze kunnen daar weer hun voordeel mee doen. Ik ben ontzettend geïnspireerd geraakt door het onderwijs daar. Het betekent niet dat ik geen kanttekeningen heb, maar ik denk we heel veel kunnen leren als het gaat om innovatie, om de holistische benadering (karakterontwikkeling), samenwerking, leiderschapskwaliteiten.”

> Als je ziet hoeveel vrouwen daar hoge posities hebben, dat is heel bijzonder

Vriendelijkheid

De intense coronamaanden van de afgelopen tijd kennen natuurlijk veel opgelegde beperkingen, maar geven ook de ruimte voor reflectie. Zo las Annette laatst op de website van een school in Singapore de inspirerende tekst: ’It’s cool to be kind’. ,,De tekst ’It’s cool to be kind’ is nu helemaal in tijden van corona toepasselijk: iedereen is wel een beetje toe aan vriendelijkheid. Vriendelijkheid is haast gedegradeerd tot een soort sukkeligheid, terwijl ik denk dat dat het verschil kan maken. Dat betekent niet dat je als school een opvoedende rol moet krijgen, maar de leerlingen zijn natuurlijk wel heel veel op school. Ik denk dat je zeker een verschil kunt maken en dat het heel belangrijk is om juist aan competenties te werken. Ik mis hier aandacht voor competenties van leerlingen. En dat zie je op het mbo al veel meer dan in havo en vwo, dat er echt ook gewerkt wordt aan weerbaarheid, aan samenwerking, aan leiding geven. ”

,,Met een vriendelijke houding kun je een verschil maken. Kritisch kijken naar wat er om je heen gebeurt. Natuurlijk, het zijn pubers, je moet ze niet opzadelen met álle shit die er speelt, maar je kunt jongeren wel laten nadenken over wat voor waarden ze zelf hebben, waar ze voor staan en daarvoor durven opkomen. Je ziet nog zo vaak dat er in ons land een enorme kloof is tussen voortgezet onderwijs en hbo en universiteit. Er wordt in Singapore zoveel meer gevraagd aan zelfstandigheid, ook nu door corona de hele situatie anders is.”

Vrouwen

In 2018 en 2019 kreeg Annette Bolder twee keer de kans om met leerlingen van het Bertrand naar Singapore te reizen. De eerste keer met technische hoogvliegers vanwege de jaarlijkse CanSat-competitie (van een frisdrankblikje een werkende raket maken). Een leerling uit die groep werkt nu aan diverse projecten tijdens zijn studie Aerospace aan de TU Delft. Daarna met zes meiden voor het thema ’vrouwen en leiderschap’. ,,Dat vind ik zelf ook een heel interessant onderwerp. We hebben toen met ceo’s gesproken en bedrijven bezocht. Scholen daar hebben ook leiderschapsprogramma’s specifiek voor meiden. En als je ziet hoeveel vrouwen daar hoge posities hebben, dat is heel bijzonder. Die meiden hebben in een week zoveel gezien en geleerd daar. Dat heeft hen ertoe aangezet om met andere ogen naar bestaande situaties te kijken.” Met die leerlingen heeft ze regelmatig contact en ze willen zich ook inzetten voor de organisatie van de reizen waarmee Annette nu bezig is.

Mooie voorbeelden naar aanleiding van Singapore: samenwerking met bedrijven, leerlingen meer laten meedenken over allerlei zaken, ontwerpen laten maken en daadwerkelijk uitvoeren. ,,Je ziet daar leerlingen de kantine runnen, de schoolkrant maken, ze bestieren voor een deel de mediatheek. Ze zijn erg betrokken bij alles wat er gebeurt in hun school en met de samenwerking met bedrijven.” Het onderwijs in Singapore is, volgens Annette Bolder, toekomstgericht: ze kijken naar innovatie, naar duurzaamheid. ,,Ze denken niet alleen: we hebben een probleem hoe gaan we dat oplossen, maar ze denken en handelen pro-actief. Dat zijn ook de speerpunten in de reis die ik wil aanbieden.”

Versterkt techniekonderwijs is in Nederland al zichtbaar: steeds meer meisjes kiezen voor techniek, maar dat aandeel kan volgens haar nog hoger. ,,In Singapore is dat veel meer, bijna fifty-fifty. Het is natuurlijk interessant om te horen hoe zij dat dan doen en op welke manier dat onderwijs aangeboden wordt.”

Eind mei

Annette Bolder heeft inmiddels contact met een platform in midden-Nederland (regio Amersfoort) met serieuze belangstellenden voor de studiereizen. Eind januari gaat ze samen met Anne Bruijs naar Singapore om de eerste studiereis van mei voor te bereiden. Na maanden van planning bekijken ze dan de scholen en bedrijven die op het programma staan en voeren ze gesprekken met vertegenwoordigers van het ministerie van onderwijs aldaar. Ook wordt gekeken naar de online mogelijkheden om contact met elkaar te blijven houden, en of uitwisseling van Singaporezen naar Nederland mogelijk is. Voorts heeft ze binnen haar groeiende netwerk ook al aanvragen van InHolland en de universitaire pabo, mede voor de versterking van het techniekonderwijs. Tevens heeft ze contacten met Li An Phoa, die onder meer de documentare ’Drinkable rivers’ maakt over verbetering van de waterkwaliteit en die al heeft toegezegd colleges te geven aan pabo-leerlingen over watermanagement, ook zo’n verbindende factor tussen Nederland en het eiland Singapore.

,,Het idee van een eigen studiereizenbureautje borrelde al een tijdje, hoewel ik nog steeds docent Nederlands ben en ontzettend van mijn vak houd. Ook al mis ik aan het onderwijs nu vooral de omgang met de leerlingen. Maar dat betekent niet dat je geen belangstelling meer hebt voor onderwijs in een bredere context.”

Reisinformatie

Meer informatie over de studiereizen naar Singapore staat op de website beautifulconnectionsingapore.com. De eerste groepsreis staat gepland voor eind mei, opgeven is mogelijk in januari via bovenstaande site. De reis is afhankelijk van de dan geldende coronamaatregelen.

Annette Bolder: „Het onderwijs in Singapore staat hoog in aanzien, er worden ook hoge eisen gesteld aan docenten.” FOTO CEES HARTMAN

Leerlingen van het Bertrand Russell College in Singapore. FOTO BERTRAND RUSSELL COLLEGE

> Er is daar veel samenwerking met bedrijfsleven en universiteiten op het gebied van innovatie

Annette hoopt docenten en schoolleiders door reis te inspireren

„Het lijkt mij enorm boeiend om docenten en schoolleiders mee te nemen naar Singapore in de hoop dat zij ook geïnspireerd zullen raken”, zegt Annette Bolder.
„Het betekent niet dat het onderwijs in Nederland onvoldoende is, absoluut niet! Ik vind dat er heel mooie initiatieven zijn en er zijn heel veel mensen die zich sterk maken voor goed onderwijs, maar het is natuurlijk wel zo dat je heel veel dezelfde elementen terugziet. En als je eens echt naar ander land gaat of naar een ander system kijkt, betekent dat niet dat je het een-op-een kunt overzetten naar hier. Maar het kan je wel inspireren, zodat je met andere ogen kijkt van ’oh, zo zou je het ook kunnen aanpakken’. Dat zou heel mooi zijn.”

Kansen

„Het initiatief van het studiereisbureau betekent niet dat ik nooit meer voor de klas zal staan, dat contact met het onderwijs wil ik zeker houden, want dat is waar mijn hart ligt. Ik wil in bredere zin docenten en schoolleiders in Nederland en Singapore met elkaar in gesprek laten gaan: kennis delen omdat er gewoon kansen zijn. Juist nu, want het onderwijs krijgt nu heel veel geld om achterstanden weg te werken. Ik merk dat het voor het onderwijs heel pittige jaren geweest zijn, we moesten heel flexibel zijn. Eigenlijk heeft iedereen nu behoefte aan rust en terug naar de basis. En dan denk je: zijn die reizen wel het goede moment? Helemaal ook wat betreft de coronasitatie? Maar juist nu zijn er kansen om te kijken of het anders zou kunnen.”

Klassikaal

„Vorig jaar hebben we veel digitaal lesgegeven en hybride les (helft thuis, helft online). Dat heeft heel veel gevraagd. Ik heb met collega’s webinars gevolgd en je moest je dat eigen maken, maar toen het eenmaal ging, merkte je dat er ook veel mogelijkheden op dat gebied liggen. Dat je niet altijd volledig klassikaal les hoeft te geven.”

Keuzemogelijkheden

„De meeste leerlingen gaven aan dat ze het contact misten, en dat begrijp ik ook, maar er zijn natuurlijk zoveel andere lesvormen mogelijk. Er kan anders omgegaan worden met tijd. Leerlingen gaven aan dat ze het heel prettig vonden dat de dag iets korter was zodat ze ’s middags meer keuzemogelijkheden hadden om die zelf te besteden. Sommige leerlingen zijn sneller door hun taken heen dan anderen, maar ik zie het vooral als kans - ook voor docenten en schoolleiders - om in de keuken van een ander systeem te kijken.”

Annette Bolder maak zich zorgen om leerlingen in coronatijd. ARCHIEFFOTO ANP

Zorgen over mentale gesteldheid leerlingen

Annette Bolder maakt zich minder zorgen over de leerachterstanden van de leerlingen dan over hun mentale weerbaarheid.

,,Er wordt voortdurend gesproken over achterstanden, bijles zus, bijspijkeruur zo, terwijl ik het op dat gebied wel vond meevallen. Maar waar ik me vooral zorgen over maak is de mentale gesteldheid van heel veel leerlingen. Je kunt merken dat ze moedeloos zijn, ze zijn passief. Dan denk ik: ik voel me als volwassene verantwoordelijkheid. Als wij het al niet meer weten, wat verwachten we dan van hen? Ik denk dat daar zeer veel aandacht voor moet zijn, maar daarnaast zou ik veel meer aan competenties en uitdagingen willen werken. Dat lijkt tegenstrijdig: aandacht voor het mentale deel en aan de andere kant uitdagingen. Maar daarmee kun je de motivatie van leerlingen enorm vergroten.”